

Hvor klar er du til fravænning uden zink?

Tiltag: Succes med fravænning uden medicinsk zink kræver tilpasninger i hver enkelt besætning. Der er dog en række tiltag, der går igen i de fleste besætninger.

Af Nicolai Rosager Weber, afdelingsleder og Tina Sodrning Sørensen, konsulent

Medicinsk zink skal udfases af europæisk svineproduktion senest juni 2022. Det betyder, at slutspurten til at finde alternativer til medicinsk zink skal til at sættes ind.

I Seges Svineproduktion arbejdes der intenst på at finde effektive løsninger, som også fungerer under danske praksis-forhold. Det sker ved at undersøge nye teknologier og fodringsprincipper samt ved at implementere kendt viden. I den forbindelse er der blevet udviklet en guide, 'Zinkguide', som skal hjælpe medarbejdere og ejere på vej frem mod målet om en 'Zinkfri' smågriseproduktion i 2022. Zinkguiden er udviklet, så den kan anvendes både fra en telefon og computeren. På den måde kan den bæres helt ud på staldgangen. Guiden indeholder en test, hvor medarbejdere og ejere skal svare på en række spørgsmål omhandlende, hvordan grise i deres besætning bliver fravænnet. Når testen er lavet, får brugeren tre gode råd til hvilke ting i deres produktion, der skal have særlig opmærksomhed, når den medicinske zink sættes på hylden.

Den problemfrie fravænning uden brug af medicinsk zink kræver, at der er styr på en række punkter.

Først og fremmest skal rammerne for grisene, der flyttes i smågristalden, være helt i top. Det betyder, at de nyfravænnede grise sættes ind i en rengjort og opvarmet stald. Det sikrer, at grisene ikke bliver udfordret af højt smittepres, samt undgår at

Foderet er en væsentlig del af zinkfri fravænning. Det handler dog både om indhold og tildeling.

bruge unødig energi på at holde varmen. Det kræver, at temperaturen kontrolleres med et infrarødt termometer – hver gang. Tømmefingerreglen er, at stalden for nyfravænnede grise er tør, når temperaturen på gulvet under overdækningen er 32°C.

Derudover skal der altid være god adgang til foder og vand. I besætninger, som allerede er lykkedes med at udfase medicinsk zink, bliver der gjort en ekstra indsats for at sikre et hurtigt foder- og vandoptag umiddelbart efter fravænning. Det gøres ved at fodre på gulvet eller i ekstra trug flere gange om dagen i den første uges tid efter fravænning. Derudover anvender mange besætninger opblødt foder for at få væske i grisene.

Ved fravænning kan der være stor forskel på størrelsen af grise. De mindste grise kræver ekstra opmærksomhed for, at de kommer godt i gang efter fravænning. Det anbefales, at der indrettes specielle stier med ekstra varme og ekstra god adgang til opblødt foder til de mindste grise.

Når der er styr på tildelin-

gen af foderet, er det selvfølgelig også essentielt, at grisene tilbydes et fornuftigt fravænningsfoder. Det er veldokumenteret, at et lavere proteinindhold reducerer forekomsten af fravænningsdiarré. Desværre går det også ud over tilvæksten, og det løser ikke udfordringen alene. Besætninger, der allerede fravænner uden brug af medicinsk zink, anvender i høj grad letfordøjelige proteinkilder. Det kan være kartoffelprotein eller fiskemel, men også vallepulver og mælkepulver er populære ingredienser.

Når I begynder at udfase medicinsk zink, så skal det gøres i samarbejde med dyrlægen. Det kan forventes, at der i perioder kan opstå øget forekomst af diarre ved smågrisene, som skal håndteres. Det kræver, at der udtages prøver, der kan finde årsagen til diarre samt klarlægge virksomt antibiotikum via en resistensbestemmelse.

Der findes ikke én løsning til alle svineproducenter, som vil medføre, at medicinsk zink kan udfases uden en stigning i sygeligheden og dermed et øget forbrug af antibiotika. Derfor er anbefalingen, at hver enkelte smågriseproducent kommer i gang med at danne egne erfaringer med udfasning af medicinsk zink. Det tager tid, og da datoen for udfasning nærmer sig, er det bare med at komme i gang.

Fakta

- Læs mere om Seges Svineproduktions arbejde frem mod zinkfri 2022: <https://svineproduktion.dk/Aktuelt/Temaer/Zinkberedskab>
- Hør hele oplægget, 'Hvor klar er du til fravænning uden zink', på Viden på Tværs 22. oktober kl. 15.15.